

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 385/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Csp 42/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Csp 42/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Zároveň sťažovateľ navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 7. augusta 2019 domáhal zaplatenia sumy 97,61 eur s príslušenstvom.

3. Dňa 20. decembra 2019 bola sťažovateľovi doručená výzva okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ zaplatil. Následne okresný súd uznesením zo 17. januára 2020 rozhodol o vrátení súdneho poplatku. Vyjadrenie žalovanej strany k žalobe zo 7. októbra 2020 doručil okresný súd sťažovateľovi 2. decembra 2020. Podaním z 18. mája 2021 predsedovi okresného súdu sťažovateľ namietal prietahy v napadnutom konaní, na ktoré reagoval predseda okresného súdu prípisom z 11. júna 2021. Zároveň bolo v napadnutom konaní nariadené pojednávanie na 7. október 2021.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že konanie v jeho veci trvá neprimerane dlhú dobu a dochádza v ňom k zbytočným prietahom. Dôvodom týchto prietahov je nečinnosť a nesústreďený postup okresného súdu. Nečinnosť vidí sťažovateľ prinajmenšom od 7. októbra 2020, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej strany, pričom okresný súd zaslal toto vyjadrenie sťažovateľovi až 2. decembra 2020. Nesústreďenosť okresného súdu je podľa sťažovateľa zrejma z jeho postupu, keď po podaní žaloby vyzval sťažovateľa v rozpore s platnou právnou úpravou na úhradu súdneho poplatku, pričom sťažovateľ bol od tohto poplatku oslobodený. Počas tohto obdobia okresný súd vykonával vo veci sťažovateľa nepotrebné a nadbytočné úkony, čo spôsobilo bezdôvodné predlžovanie napadnutého konania.

Podľa sťažovateľa došlo postupom okresného súdu v napadnutom konaní k porušeniu ním označených práv, keďže v jeho právnej veci nebolo konanie právoplatne skončené, hoci od podania žaloby uplynulo obdobie takmer dvoch rokov, pričom prvý termín pojednávania okresný súd nariadil až na 7. október 2021, pričom nie je isté, že sa pojednávanie vôbec uskutoční, a tiež, že na danom pojednávaní bude vec meritórne rozhodnutá a právoplatne skončená.

Sťažovateľ vyjadril nespokojnosť s postupom predsedu okresného súdu, ktorý jeho podanie z 18. mája 2021 neposúdil ako sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ale ako žiadosť o právnu pomoc. Podľa sťažovateľa nedostal od predsedu okresného súdu relevantnú odpoveď. Podaním tejto sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch sťažovateľ vyčerpal všetky prostriedky nápravy v súvislosti s namietaním porušenia svojich práv v napadnutom konaní.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

7. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

8. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy vecí nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

9. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že nie každý zistený prietáh v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti vecí sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

10. Ústavný súd v okolnostiach danej veci zobral do úvahy aj predmet sporu (žaloba o zaplatenie finančnej sumy), ktorý aj keď je pre samotného sťažovateľa nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

11. Ústavný súd s poukazom na už uvedené zobral do úvahy doterajšiu dĺžku napadnutého konania (dva roky a jeden mesiac ku dňu predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti), termín nariadeného pojednávania (7. október 2021), zohľadňujúc predmet napadnutého konania vrátane toho, čo je pre sťažovateľa „v stávke“. Podľa názoru ústavného súdu nemožno v napadnutom konaní uvažovať o takých prietahoch, ktorých intenzita by mu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zistený ojedinelý prietah v počiatočnom štúdiu napadnutého konania okresného súdu v súvislosti s vyzývaním na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol následne vrátený, nedosahuje v okolnostiach danej veci ústavnoprávne relevantnú intenzitu.

12. V konaní vo veci ústavnej sťažnosti namietaných zbytočných prietahov sú pre rozhodnutie ústavného súdu obdobne ako pre všeobecný súd rozhodujúce okolnosti existujúce v čase vyhlásenia rozhodnutia. Pre záver ústavného súdu vo veci namietaného porušenia práv postupom všeobecného súdu preto zásadne nemožno zohľadňovať hypotetickú možnosť jeho postupu v budúcnosti, a tak, ako to požaduje sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, vychádzať z ničím nepodloženého predpokladu, že „*nie je isté, že sa dané pojednávanie vôbec uskutoční a tiež, že na danom pojednávaní bude vec meritórne rozhodnutá a právoplatne skončená.*“. Na túto námietku ústavný súd neprihliadal.

13. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, ktorou vyjadril nespokojnosť s postupom predsedu okresného súdu a posúdením jeho sťažnosti podľa zákona o súdoch, ústavný súd poznamenáva, že postup pri vybavovaní sťažností, resp. prešetrovaní ich vybavenia podľa zákona o súdoch nemožno považovať *ratione materiae* za súčasť práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V posudzovanom prípade totiž sťažovateľ namieta postup administratívneho charakteru upravený zákonom o súdoch, v rámci ktorého sa nerozhoduje bezprostredne o právach, resp. povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb. Táto špecifická oblasť preto nespadá podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu pod garancie základného práva podľa čl. 46 ods. 1, resp. čl. 48 ods. 2 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 241/07, IV. ÚS 210/2011, III. ÚS 260/2018).

14. Medzi namietaným postupom okresného súdu v napadnutom konaní a obsahom sťažovateľom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohla reálne viesť k vysloveniu porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu